

primul caz, și a abrevierii *sl.v.* în cel de-al doilea: „v. sl. *izgoniti se...*” (Al. Rosetti [24; 307]), dar „sl. v. *smolēne (-lĭane)*, nume de trib...” din secolul al IX-lea (I. Pătruț [22; 25]), deși, judecând după exemplele citate, delimitarea nu este tranșantă, cel puțin în cazul de față.

De pe la sfârșitul anilor '50 ambele sintagme încep să fie folosite și prin intervertirea elementelor componente, adică prin postpunerea lui *veche*. Astfel, termenul *slava veche* ne întâmpină (în ordinea cronologică a materialului consultat) la Damian P. Bogdan: „episcopul Melhisedec Ștefănescu... cunoștea bine rusa și *slava veche* (subl. n.)” [4; 187]; la G. Mihăilă [17; 473], cel mai consecvent în vehicularea acestei variante topice; la P. Olteanu [20; 9]¹, care operează însă și cu alți termeni, sinonimi; E. Petrovici [23; 293], la care, în lucrările din ultima perioadă, varianta în discuție alterna cu *limba veche slavă* ș.a. Dacă în DM, editat în 1958, se întâlnește expresia clasică, *veche slavă* [1; s.v. *vechi*], în DER, vol. IV, apărut în 1966, nu figurează decât formula inversă, *slavă veche* [2; s.v.], amănunt semnificativ pentru o inovație topică care reușește, într-un interval de timp destul de scurt, să se impună atenției lexicografilor. Sintagma începe să fie utilizată, cu aceeași ordine a cuvintelor, și în calitate de determinant pe lângă o serie de substantive: *texte slave vechi* (Damian P. Bogdan, în Rsl, III (1968), p. 287), *inscripții slave vechi, cultură slavă veche* ș.a. (G. Mihăilă [18; 57]), *substantiv slav vechi* (Lucia Djamo-Diaconiță [12; 94]). De fapt, cu totul izolat, această caracteristică poate fi semnalată încă pe la sfârșitul anilor '20: una din lucrările lui Ilie Bărbulescu, publicată în 1929, este intitulată „Individualitatea limbii române și elementele slave vechi” (subl. n.).

Denumirea *limba slavă veche*, la rîndul ei neologică sub raportul topicii, se întâlnește mai rar, cel puțin în cercetările de specialitate (o folosesc, de ex., I.C. Chițimia [11; 300], G. Mihăilă [18; 57] ș.a.). În schimb, în vorbirea de zi cu zi, orală sau scrisă, a studenților și a cadrelor didactice care predau acest obiect, în planul de învățămînt și în programele analitice, într-un cuvînt în limbajul cotidian de specialitate, singura denumire folosită azi este *limba slavă veche* (sau *slava veche*, ceea ce, sub raportul așezării cuvintelor, este același lucru). Din punctul de vedere al normelor limbii române, în care ordinea cuvintelor este relativ liberă, ambele posibilități topice (*veche(a) slavă, limba veche slavă*, pe de o parte, și *slava veche, limba slavă veche*, pe de altă) sînt firești. Ce-i drept, locul atributului adjectival față de substantivul determinat depinde, uneori, de sensul adjectivului respectiv (prepus, *sărman* înseamnă 'biet' iar postpus, are o altă valoare: 'sărac'), de succesiunea silabelor accentuate și neaccentuate (se evită pronunțarea succesivă a două silabe accentuate), de lungimea determinatului și a determinantului (dacă adjectivul e mai lung, se plasează în urma substantivului: *un om impresionabil*) etc.² În cazul sintagmelor terminologice în discuție trăsăturile amintite nu sînt relevante: sensul adjectivului *vechi* (în *veche slavă*) sau *slav* (în *limba veche slavă*) este

¹ În afara acestei lucrări, pe care am trecut-o în lista de izvoare, pentru atestarea termenului în discuție, mai vezi și: Pandele Olteanu, *Postila de Neagovo în lumina Cazaniei I a diacnului Corei* (cca. 1564), în Rsl, XIII (1966), p. 125; Id., *Contribuții la studiul literaturii omiletice în vechile literaturi bulgară și română*, în Rsl, XIV (1967), p. 305.

² Vezi, de ex., *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea, București, 1963, p. 435–436.